

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

SLUŽBA ZA ODNOS Z JAVNOSTMI

Masarykova 16, 1000 Ljubljana

T: 01 400 53 52; 01 400 56 77

F: 01 400 53 29

E: gp.mss@gov.si

www.mss.gov.si

**URAD VLADE ZA KOMUNICIRANJE
GREGORČIČEVA ULICA 25**

1000 LJUBLJANA

Gp.ukom@gov.si

ZADEVA: Odgovor na PREDLOG 2213: Predlog za ukinitve subvencionirane srednješolske prehrane z dne 5.1.2012

V zvezi z vašim dopisom in posredovanim predlogom vam pošiljamo kratko analizo veljavne ureditve in stališče Ministrstva za šolstvo in šport.

V letu 2009 je Ministrstvo za šolstvo in šport šolam poslalo vprašalnik z namenom evalvacije izvajanja Zakona o subvencioniranju dijaške prehrane, ki je od leta 2008 dalje vsem dijakom zagotavljal brezplačno toplo malico. Ravnatelji so v anketnem vprašalniku med drugim navajali tudi bistvene pomanjkljivosti v sistemu dijaške prehrane na svojih šolah in izpostavili težavno organizacijo ustreznih odmorov in neustrezen odnos dijakov do brezplačne hrane. Kot ena večjih pomanjkljivosti se je izkazala tudi pretirana količina zavržene hrane.

Ministrstvo za šolstvo in šport je pri kreiranju politike s predlogom novega Zakona o šolski prehrani poiskalo rešitve, s katerimi se na enak način subvencionira šolska prehrana v osnovnih in srednjih šolah. Pri tem je želelo v okviru finančnih možnosti socialno čimbolj pravično urediti šolsko prehrano in jo kombinirati z univerzalno socialno pravico in subvencijo. To pomeni, da ministrstvo šolsko prehrano uvršča v razvojno politiko, pri čemer sledi ciljem zdravega prehranjevanja in vzgojne aktivnosti v šolah.

Obenem je z novim zakonom omogočilo šolam, da dijakom ponudijo bogatejšo hladno malico in ne več nujno topli obrok, s čemer naj bi precej težav pri zagotavljanju ustreznih kapacitet in organizaciji ustreznih odmorov odpadlo. Poleg tega zakon učence, dijake in starše usmerja k odgovornejšemu ravnanju s hrano, saj so dolžni spoštovati šolska pravila evidentiranja v zvezi s koriščenjem dnevnega obroka in so v nasprotnem primeru sankcionirani, tako da morajo ob nespoštovanju teh pravil povrniti celotno vrednost obroka.

Šola mora skladno z določbami zakona v letnem delovnem načrtu opredeliti vsebino, obseg in dejavnosti vzgojno-izobraževalne dejavnosti, povezane s prehrano in vzpodbujanjem kulture prehranjevanja. Na šoli lahko deluje skupina za prehrano, ki je posvetovalno telo ravnatelja.

V pravilih šolske prehrane, ki jih sprejme svet šole, šola opredeli natančnejše postopke, ki zagotavljajo evidentiranje, nadzor nad koriščenjem obrokov, določi čas in način odjave posameznega obroka, ravnanje z neprevzetimi obroki, načine seznanitve učencev oziroma dijakov in staršev. Če na šoli deluje skupina za prehrano se njeno sestavo in število članov določi v pravilih.

Učenec oziroma dijak, ki se želi v šoli prehranjevati, se k šolski prehrani prijavi. S tem nastopi dolžnost učenca ali dijaka oziroma staršev, da bodo spoštovali pravila šolske prehrane, plačevali prispevek za šolsko prehrano, pravočasno odjavili posamezni obrok, plačali polno ceno obroka, če obrok ni bil pravočasno odjavljen. Starši lahko prenesejo obveznost odjave posameznega obroka na dijaka. Šola mora učence ali dijake oziroma starše seznaniti z organizacijo šolske prehrane, pravili ter njihovimi pravicami in obveznostmi.

Obroke, ki so bili pripravljene in jih učenci oziroma dijaki v predvidenem času niso prevzeli, šola brezplačno ponudi drugim učencem oziroma dijakom, lahko pa se dogovori tudi s humanitarnimi organizacijami (npr. Rdeči križ, Karitas, ipd.), da prevzamejo te obroke.

Zakon tudi določa, da morajo šole upoštevati smernice za prehranjevanje v vzgojno-izobraževalnih zavodih, ki jih sprejme Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje in opredeljujejo tako vzgojno-izobraževalni kot tudi zdravstveni vidik šolske prehrane. Strokovno spremljanje jedilnikov in usmeritev izvajajo pristojne organizacije, ki jih za to pooblasti ministrstvo, pristojno za zdravje.

V šolskem letu 2010/2011 je bilo v srednje šole vpisanih 82.648 dijakov. Na malico je bilo prijavljenih 63.000 dijakov, kar je 76,23% vseh vpisanih dijakov. Kot izhaja iz zakona, so vsi dijaki upravičeni do subvencije, vendar v odvisnosti od socialnega položaja. Tako je bilo do samo splošne subvencije v višini 2/3 cene malice (1,60 EUR) upravičenih 29.591 dijakov, kar je skoraj 47% dijakov, prijavljenih na malico. Do dodatne subvencije v skupni višini 5/6 cene malice (2,01 EUR) je bilo upravičenih 16.214 dijakov, oziroma 25,74% dijakov, prijavljenih na malico. Do polne subvencije oziroma do v celoti brezplačnega obroka (katerega cena je 2,42 EUR) pa je bilo upravičenih 17.195 dijakov, ki predstavljajo 27,29% dijakov, prijavljenih na malico. Skupni delež dijakov, prijavljenih na malico, ki zaradi socialnega položaja prejema dodatno subvencijo in ne samo splošne, je bilo tako 52,03%.

Delež neodjavljenih in neprevzetih obrokov, oziroma tistih, ki jih morajo dijaki oziroma njihovi starši plačati v celoti, je bilo v strukturi pripravljenih obrokov 5,02%. V revizijskem poročilu Zakona o subvencioniranju dijaške prehrane, ki ga je pripravilo Računsko sodišče RS je bil delež zavrženih obrokov ocenjen na bistveno višjih 13%. Ob 5% deležu zavrženih obrokov pa je zanimiv tudi podatek, da 25% šol takih obrokov sploh ni imelo, še 26% šol pa jih je imelo do 5%. Nekaj šol pa je odstopalo izrazito navzgor, z njimi bodo opravljeni pogovori o sistemu naročanja in evidentiranja obrokov.

Če v izhodišče postavimo predvideno število obrokov glede na število dijakov, prijavljenih na malico oziroma obroke, ki bi bili pripravljene, če dijaki obrokov, ki jih ne nameravajo prevzeti, ne bi odjavljali ugotovimo, da je bilo okoli 10% obrokov

pravočasno objavljenih, torej se jih ni pripravljalo in posledično ne zavržlo zaradi neodgovornega odnosa do hrane. Podatek je razveseljiv tudi zato, ker je bil eden od ciljev zakona tudi spodbujanje odgovornega odnosa do hrane in denarja.

Šol, ki same pripravljajo obroke za svoje dijake, je bilo 26 oz. 21%, drugi vzgojno izobraževalni zavodi (osnovne šole in dijaški domovi) so pripravljali obroke za 10 šol (8%). Zunanji izvajalci so bili prisotni na 76 šolah (61%), trije šolski centri pa so kombinirali med možnostmi.

Šole so ponujale obroke pretežno v svojih jedilnicah (62%), dodatnih 10% šol je delu dijakov omogočalo uživanje obrokov v lastni jedilnici, ostalim pa bodisi v drugem vzgojno izobraževalnem zavodu učilnici ali pri zunanjem ponudniku. 8% šol je nudilo obroke v celoti v učilnicah, 9% v celoti pri zunanjem ponudniku in 10% v celoti v jedilnici drugega vzgojno izobraževalnega zavoda.

Če povzamemo vse navedeno ugotovimo, da Zakon o šolski prehrani zagotavlja vse mehanizme za odpravo pomanjkljivosti predhodnega Zakona o subvencioniranju dijaške prehrane. Dejstvo je, da je mnogim dijakom obrok, ki ga prejmejo v šoli, nujno potreben, in da je lažje dostopen z možnostjo pridobitve dodatne subvencije. Seveda pa šole k organizaciji šolske prehrane različno pristopajo, zato se žal najdejo tudi neustrezne rešitve. Obroki, ki niso v skladu z zgoraj navedenimi smernicami, neustrezna organizacija odmorov ter pretirana količina zavrženih obrokov so okoliščine, za odpravo katerih so ustrezni mehanizmi zagotovo na voljo, in so določeni z zakonom.

Lep pozdrav,

Vinko Logaj
Generalni direktor Direktorata za
srednje in višje šolstvo ter izobraževanje odraslih MŠŠ